

LS 0102 – LS 0103
Ragnar Jerring

Lennart Setterdahl: Jaa - Jag sitter tillsammans med Ragnar Jerring i Chicago,, Illinois. Han var född den 3 juli 1899 i Skänninge, Östergötland. Han kom till Amerika den 7 juli 1929.

Ragnar Jerring: I februari.

L: Februari var det ja. Jag läste juli, men det var februari. Den 7 februari. Det kommer Du ihåg.

Ragnar: Det glömmer jag aldrig.

L: Nej. Men innan vi går in på den här resan. Berätta lite grand om var Du är född. Är Du född rätt i stan i Skänninge?

Ragnar: Jag är född inne i stan, i ett hus, mitt emot kyrkan. Den de kallar för Vårfrukyrkan. Jag är född en tisdag morgon klockan 6. Och jag satt på sängkanten och skrek på mat allaredan.

L: Jaså Du har ett gott minne utav det.

Ragnar: Jag har gott minne, ser Du.

L: Du var född i hemmet?

Ragnar: Jag var född i hemmet. Det fanns inga BB-n på Den tiden!

L: Du är inte Så gammal i alla fall.

Ragnar: Va?

L: Du är inte så lastgammal i alla fall.

Ragnar: Nä, så där. Jag önskar jag kunde tala lite bättre men jag är lite sludrig i talet, men det kommer an på den här .. vad de kallar.

L: Ja, men den har Du blivit helt återställd ifrån i alla fall.

Ragnar: Å ja. Jag klarar mig.

L: Din pappa, han var skraddare.

Ragnar: Han var skraddare ja. Han hade egen affär. Han hade två tre jobbare på Den tiden.

L: Som var i hemmet då, eller?

Ragnar: I hemmet hade vi. Han hade ett litet shup där inne då, eller; verkstad, som de säger i Sverige.

L: Var Du den ende pojken, eller var ni flera?

Ragnar: No no. Jag hade en bror som hette Knut Andersson och han bor nere i Mountain Horn, Arkanso.

L: Jaha. Han blev också emigrant.

Ragnar: Han kom hit 1926. Det är därför vi kom hit också!

L: Ni var två bröder då?

Ragnar: Vi var två bröder, en syster. Det var i första giftet. För min far dog 1905. Han dog sista veckan i juli 1905. Så jag var sex år gammal. Och min bror Knut, han var 14 månader och min syster var två år. Och där, när vi är inne på min syster, så kan jag tala om: hon dog förra veckan.

L: I Sverige?

Ragnar: I Sverige ja. Hon dog utav - hade trubbel med njurlidande. Så vi är två rätt syskon för tillfället.

L: Din bror - han lever fortfarande - i

Ragnar: Å ja. Han är 81 år.

L: När Du växte upp då i Skrädderiverkstaden. Pappa, han dog när Du var sex år.

Ragnar: Ja.

L: Du såg inte Din pappa i arbetet som skräddare många gånger? Du kommer ihåg det.

Ragnar: Jag kommer ihåg det. Jag kommer ihåg; särskilt en gång. Det var, vad de kallar en gårdfarihandlare. Han hade fått en spricka på byxorna i baken och han kom in till pappa och ville ha byxorna reparerade. Så pappa 'la' honom på bordet och reparerade byxorna. Han hade dom på sig. Jag kommer ihåg det. Jag kan se 'et ännu. Det är underligt att jag kommer ihåg så. Ett annat ting som jag kommer ihåg. Jag var tre år. Vi var hos min morfar och mormor, som skulle säga adjö till en morbror, som gick till Amerika. Det var en utav grabbarna, en pojke, samma ålder som Jag var, ute i skogen vid stugan, var morfar bodde. Där var en hög sten och det var en liten sten ovanför toppen och han kasta ner stenen, och skulle 'hitta mig i huvet. Och det kommer jag ihåg.

Men; det är allt jag kommer ihåg från det.

L: När pappa dog då. Klarade mamma sig själv med att försörja er?

Ragnar: Ja. Vi höll på med allt möjligt, naturligtvis. Hon börja med - hon lärde och sticka strumpor; och sådana saker. Hon köpte en stickmaskin.

L: Och Du fick börja att hjälpa till tidigt då?

Ragnar: Ja, jag började tidigt med att hjälpa till och baka kakor och koka kaffe! Jaa. Jaa. Jag kommer ihåg. Särskilt en gång när morsan satt och sticka. Hon hade maskinen framför fötter. Och hon sa till mig: "Ragnar" sa hon, "gå upp till bageriet och köp rågbröd, men kom hem. Jag vill ha kaffe snart"! Vilket jag gjorde. But jag kröp under fönstret så hon inte såg när jag kom tillbaka, men grabbarna visste. "Kommer Du från stan"? "Jo då". Jag var sju år då.

Morsan, hon 'undra var jag var. Så kom hon ut i farstun och där stod brödkorgen. Men, uj uj. Det var inte roligt 'te 'å' 'va ragnar. Jag fick en avbasning som hette duga. Hon hade en rotting, vet Du, över köks-stoven; köksspisen. Men det blev 'Ronning'! av, i ändanom! Hur det var, och så hade hon matgäster; alltså 'hade runners'. Ja, all Runners' ja. Och då fick vi lite inkomst på det. Så vi klara oss. Under tiden, 1911, då blev hon bekant med en kopparslagare och det blev kärlek kanske, jag vet inte annat. De bara Sa det, för dom gifte sig i alla fall.

L: Det var 1911 det.

Ragnar: 1911. And han jobba inte i Skänninge. Han jobbade i Linköping, på en kopparslagarfirma som hette Fürhoff and det wasn't - det var Mer än kopparslageri. Det var rörmokning och allt möjligt sånt där, i hyttan, see. Men kopparslagare så blev våran fosterfar; eller stepfather, som vi säger här, han var mer än en kopparslagare, för han kunde göra en massa arbeten, både i koppar och (?), så han var: in andra ord, han var ciselör. Du ser dom där hornen där borta?

L: Ja.

Ragnar: Det är hans arbete.

L: Jaha. Så han var en riktig konstnär då!

Ragnar: Han var konstnär när det kom i fråga om kopparslageriet. 'Lanser, och, allt möjligt.

L: Fick Du hjälpa honom.

Ragnar: No. Jag fick inte hjälpa honom at all.

L: Inte det!

Ragnar: Nä nä.

L: Men Du var ju så pass gammal då, så att Du skulle börja i eget arbete.

Ragnar: Jag var 13 år, så jag gjorde sista året i Linköping. Vi kom till Linköping

L: Ni flyttade ifrån Skänninge då.

Ragnar: Från Skänninge till Linköping. Och stanna där. Så; 1913, jag var 14 år, så det var ju tid för en arbetare till börja arbeta. Så. Och målare skulle jag bli, för målare har jag varit sedan jag var två år och målare var jag till sista timmarna jag arbeta.

L: Jaså vid Två år! började Du på.

Ragnar: Ja. Börja när jag var två år.

L: Du började med Falu Rödfärg då, eller Vad var det?

Ragnar: No det var vatten och en trasa! Ja! Det låter kanske konstigt ibland, sånt där.

L: Så Du var inte alls intresserad av Din styvfaders

Ragnar: No Jag - No. No.

L: Och han sa ingenting heller?

Ragnar: No no. No no. Jag skulle ju naturligtvis vara intresserad av skrädderiet.

L: Men; det var Du inte. Inte Din bror heller?

Ragnar: Nej.

L: Inte alls?

Ragnar: Inte ett dugg.

L: Vad berodde det på? Var det någonting som avskräckte, som Du såg att pappa hade gjort.

Att det var ett hårt arbete, eller; långt arbete?

Ragnar: ... No jag tror. Jag hade ingen idé att jag skulle bli skraddare.

L: Så Du försökte aldrig med nål och tråd.

Ragnar: No no.

L: Din mamma försökte inte heller?

Ragnar: No. Men hon ville förstås att jag skulle bli skraddare.

L: Jaså ville hon det!

Ragnar: O ja. Men jag ville bli målare och jag **blev** målare.

L: Vad fick Du den idén ifrån, att Du skulle bli målare?

Ragnar: Jo. Idén fick jag. Vi bodde på en gård - och gården ligger kvar samma. På bakgården där var en målare och han hade tre pojkar. Och då jämförde han med mig och 'di fick hjälpa till - och skulle se kvistar och sitt arbete. Jag fick bli målare, för att jag var bekant i grabbarna där. Och jag vill inte säga, utan att det har följt mig ganska bra.

L: Du hade lust för det arbetet.

Ragnar: O ja! Särskilt papperhängning. Tapetsering.

L: Jaså - ni gjorde sånt också. Decorating!

Ragnar: Ja ja.

L: Du var Mera än en målare då. You have been decorating.

Ragnar: Jag kanske kan säga det också, but det är mer ett öknamn, tycker jag.

L: Du var mera än plankstrykare!

Ragnar: Jaa, det var jag.

L: Du var plankstrykare de luxe!

Ragnar: Jaha. Men jag har varit med och rödfärgat också i Sverige.

L: Jaså.

Ragnar: Jag kom till bli målare. Lärde till målare in Linköping, för en firma som hette Asp. Det var en gammal smålänning. Och hanses son; Asp, alltså, 'arbete som målare; men han var artist. Han måla fina tavlor. Han gjorde alla standar till fackföreningarna och allt möjligt och cirke och allt sådant. Han, - målarmästarn, vad säger. Han var alltså - conductor för en del sångföreningar i Linköping. Han var också chef för hela Östgöta Sångförbund. Men; han blev det allaredan. Han hette Hilding Asp.

L: Hilding Asp, ja. Hur länge gick Du som gesäll där då hos Asp?

Ragnar: Lärling då.

L: Lärling ja.

Ragnar: Till 1916. And 1914, då 'börjte klockorna och ringa en dag. Då bröt Första världskriget ut, den 4 augusti, 1914. Och då var det, kan jag säga, nästan slut med arbete också.

L: Säger Du det!

Ragnar: Jaa.

L: Var det dåliga tider?

Ragnar: Det var dåliga tider i Sverige 1914. Och 15 och 16 och 17 och 18.

L: Märkte Du av detta, innan kriget bröt ut, att det var dåligt?

Ragnar: No no no.

L: Det var bra tider före?

Ragnar: Allting gick normalt until den 4 augusti.

L: Då blev det stopp.

Ragnar: Inte precis, utan jag höll ju på, för vi kom ju aldrig in i kriget, eller nånting. But; det syntes, det med mat och allting. Det sjönk ner, mer och mer. Och jag är storätare, för jag tyckte om och äta. Så; allt sånt. På hösten 1916 fanns det inget mer arbete på verkstan. Så vi visste inte vad vi ska göra. Utan jag gick och tog värvning.

L: Du var gammal tillräckligt då.

Ragnar: Ja. Jag var 17 år, eller 18, 1917. But de tog in mig 1916, i november. Så jag var vid Svea Ingenjörskår, i tre år.

L: I Stockholm?

Ragnar: I Stockholm. Svea Ingenjörskår låg på Kungsholmen. Och - jag tyckte inte om 'et - vet Du - för man blev ju bara ett nummer. Inget namn, utan nummer då, men man fick ju äta och allting.

L: Fick Du äta så mycket Du ville då?

Ragnar: No! Maten blev tilldelad också naturligtvis. But; det gick ju bra. Det gick något så när. 1917 hade jag gjort rekryten och allting. Och så 1917; då skulle bli manöver och vi fick lasta på vagnar och hästar upp på järnvägen, för vi skulle ner till Alvesta i Småland, på manöver. Se, 6:e kompaniet, som jag var på, kallade dom för Belysningskompaniet med strålkastare, om det var nåt uppe i luften. Och så; motorvagnar då. Vi gjorde 'vårt eget elektroder, för - I don't know vad de kallade dom för.

L: Elektroder - eller motsvarande.

Ragnar: Ja. One million .. ljus.

L: Luments.

Ragnar: Ja.

L: Hur fick ni det? Trampade ni på?

Ragnar: No från motorerna.

L: Ni hade motorer.

Ragnar: Ja. Vi hade stora motorvagnar.

L: Jaha. När använde ni allt det här ljuset och kraften?

Ragnar: På natten.

L: På natten!

Ragnar: Ja.

L: Säger Du det!

Ragnar: Och då var den högt upp i luften. Du ska veta, 1917, det var inte så märkvärdigt med airoplanen som idag. But, i alla fall. Då skulle vi gå igenom Linköping och då skulle min

mamma komma ner till station med pannkakor och en vetelev. Det var klockan ett på natten och det regnade som skam. Det stod som spön i backen. Men mamma kom inte till station. Det var en flicka, som var bekant, vilken kom ner klockan ett på natten, med pannkaka och krösamos! och en vetelev. Och då sa hon: "Din mamma kan inte komma ner idag". Jag sa: "varför inte det då"? "Jo, hon fick en pojke igår"! Det var 1 oktober. Det är min bror, som är i Småland nu. Han föddes då, den natten, då vi gick ner igenom Linköping för manövern. Så; det är nånting som hände den natten, som jag inte kan glömma. Det går inte.

L: Men Du fick Dina pannkakor och krösemos.

Ragnar: Jag fick mina pannkakor! och vetelev! Vad vi hade en god fest den natten. Men vi var nere i åtta dar och jag fick sitta på en häst och rida framför. De hade sex hästar framför vagnarna se. And det regna; varenda dag!

L: Så det var på hösten det här.

Ragnar: Det var på hösten. Första veckan i oktober. Så vi tog av stövlarna och öste ut vattnet!

L: Var Du van vid att rida hästar? Du var ju en stadspojke. Det tog de väl ingen hänsyn till?

Ragnar: Ja vi hade hästar på 6:e kompanit, för vagnarna.

L: Du hade lärt Dig med hästar och sånt där då.

Ragnar: Ja, det fick vi ta hand om.

L: Men jag menar: Du var ju en stadspojke. Du var inte född på landsbygden.

Ragnar: No.

L: Tyckte Du om detta med hästar och sånt?

Ragnar: Ja, det var skojigt.

L: Du tyckte om det.

Ragnar: Å ja. Jag tyckte om hästar. Jag tycker om alla djur, för den delen. Hästar och kor.

Likadant, jag ska tala om för Dig: det finns inget som luktar bättre än en ko-lagård.

L: Jaså, Du tycker om det?

Ragnar: Ja. Lukten i ko-lagården känns frisk. Det låter som underligt, men jag kände det. Så när vi kom hem igen, från manövern. And när vi kom hem, så hade alla grabbar fått diarré. Så! Vi gick till sjukhuset när vi var hemkomna. Då fick vi dricka chokladmjölk och äta vitt bröd för 'te stoppa magen. Det gick bra det. Det var vi tvungna och sköta om. Sen gick allting bra. Sen; 1918, då 'börjte maten vid ingenjörs kåren bli förfärligt dålig. svart potatis och vi fick rover, som gick åt till kreatur. De koka dom på lunch. Det kan Du tänka Dig, vad en rova smakar.

L: Klagade ni då, eller Det hjälpte inte?

Ragnar: Ja. Och sen, på morgnarna, då fick vi - många gånger - paltbröd och kokt! salt sill!

L: Kokt salt sill.

Ragnar: Ja. Och den var pressad först. Och den var utpressad. Det låter konstigt, men; absolut, det är sanning vad jag säger.

L: Jaså det var så dåligt med maten då.

Ragnar: Ja, det var dåligt med maten. Så. Det var på sommaren. På sommaren, en lördag kväll. Då kom en kompaniorder, alltså: i morgon ska de i kommunistmöte på Södra Folkets hus. Inga beväringar och ingen militär personal får tillåtelse att gå dit. Det var ingen människa som visste om ett kommunistmöte, förrän de läste upp kårordern på kvällen, - varför läste de upp den på kårordern? Det förstår jag inte. Men, i alla fall: På söndan. Vi var uppe på frukost och vid klockan två var det middag. And vi fick sälkött och potatis.

L: Sälkött!

Ragnar: Sälkött. Ja. Och potatisen var svart insidan. Så vi kasta maten och så gick vi ut från matsalen, alla grabbar som var inne, gick ut till Hantverkargatan och 'börjte marschera för och gå ner till Södra Folkets hus!

L: Till kommunistmötet.

Ragnar: Till kommunistmötet! Det var bara en fix idé, som vi fick.

L: Och alla var med på den.

Ragnar: Alla var med 'på't. Vi hade en löjtnant. Han var en bussig gubbe. Han sa. Han kom ut på gatan, var dagofficer. Han kom ut och sa: "Hör ni 'pojkar" sa han. "Gå inte dit! Det blir bara bråk". Inte hörde vi det. "Pojkar" sa han "stoppa dehär dumheterna. Gå hem igen". Han flytta med, ända ner till Folkets hus på söder. Och när vi kom hem efteråt, då var portarna .. grindarna stängda, så vi kom in; En och en i taget. Och sen fick vi hoppa ner till 'gårn - och där tog dom En och en och förhörde oss.

L: Allihop?

Ragnar: Allihop.

L: Hur många var det?

Ragnar: Det var ett par hundra stycken.

L: Kors då!

Ragnar: Men vi var inte endast från ingenjörs kåren. Det var allt folk från Svea och Göta Livkårer.

L: På Folkets hus?

Ragnar: Ja!

L: Vad berodde det på att ni gick på sådana möten?

Ragnar: Well - det var bara en fix idé. Därför att dom läste 'opp ett, så skulle 'di. - För om dom aldrig har läst 'opp kårordern på lördagkvällen. Vi hade aldrig haft 'nån aning om att det har 'blitt ett kommunistmöte, på Söder. Nej. För: kommunistmöte. Vi var inga kommunister.

L: Kommer Du ihåg någonting som dom sa där på det mötet?

Ragnar: Nä. det kommer jag inte ihåg.

L: Inte någonting!

Ragnar: Nä. Det var ingen som fäste sig vid vad dom sa där nere.

L: Vad hände då efter att kompanicheferna fått reda på namnen på er?

Ragnar: Vi fick en månads kasernförbud.

L: En månad!

Ragnar: En månads kasernförbud.

L: Det var kärvt, tycker jag, det!

Ragnar: Ja!

L: Vad sa ni om det då?

Ragnar: Ingenting. Vi kunde ha fått fängelse - Du vet!

L: Du tror det?

Ragnar: Oh yes.

L: Ni bröt kompaniordern.

Ragnar: Ja, visst gjorde vi Det! Men; i alla fall, på hösten. Jag var där, på Klätterkompanit, som jag sa där. Hantverkskompaniet. Då skulle vi gå tillbaka till våra yrken, om vi hade nåt yrke. Men jag ville inte bli på trupp. Så. Jag var bekant med en grabb som var gevärshantverkare där. Så jag försökte bli gevärshantverkare. Och jag 'la in ansökan 'te bli gevärshantverkare och blev antagen. Det var ett Stort misstag! från mig. För vi fick gå till (?)-hantverkare, i staden, i Stockholm och lära; och Fila, och sånt. Jag hade inga anlag för Filning inte. Vi 'had 'te göra en fyrkant och den skulle vara precis alla sex sidorna och det tog tid! Så: min kub var ungefär såhär stor, men den var ungefär så när jag var färdig med den. Och -

L: Så Det var ett misstag Du gjorde.

Ragnar: Ja. Jag skulle naturligtvis hållit på med måleriet, för det var en målarverkstad där too.

L: Dom hade det.

Ragnar: Ja. Men; Så. Det var 1918. När vi kom till 1919. Vi hade blivit beordrade ut till Ingenjörskompaniet Vaxholm och gevärsbantverkaren hade slutat sin anställning och jag kom ut där för tre månader, vilket var det bästa utav anställningarna i det militära livet.

L: Jaha. Så Du hade haft tre år då utav värvad anställning.

Ragnar: Ja. Tre år.

L: Så Du ångrade inte att Du tog den tiden.

Ragnar: No! Jag hade ju och äta varenda dag

L: Ja! Hur var de yngres attityder annars? Ville dom gå ut i militärtjänstgöring?

Ragnar: No. Alla grabbar som kom in, som värvades, så var de 17 18 år. Å ja.

L: Men de som inte värvade sig. Som blev uttagna för att exercera bara.

Ragnar: Ja.

L: Försökte de att skolka och åka till Amerika istället en del? Kommer Du ihåg det?

Ragnar: Jaa. Det var en del grabbar som gick hit för till slippa exercisen.

L: Vad tror Du det var som de var rädda för?

Ragnar: Dom ville inte exercera.

L: De hade blivit skrämda utav andra, som överdrev att det var så farligt.

Ragnar: Ja. Ja. Det var inget märkvärdigt med exercisen. Den var ju bra. Jag kommer ihåg en grabb. Han var 'opp ifrån Jämtland. Han var så back; han var bakom flötet, om man så säger, den grabben. Han hade aldrig åkt ett tåg, eller nånting. Men; när han hade varit inne i åtta månader, det var inte samma grabb! Han kunde tala och - som andra människor.

L: Så - det var nyttigt för honom.

Ragnar: Det var nyttigt för honom för 'te komma in i militärtjänsten.

L: Han hade bott där uppe i skogen och aldrig sagt ett ord.

Ragnar: Ja. Inte lärt nånting. Så; jag säger: militärtjänsten i Sverige gjorde många grabbar till karlar, om jag får säga det.

L: Vad hände efter det att Du hade gjort värnplikten? Då åkte Du tillbaka till Skänninge igen?

Ragnar: Nej, det gjorde jag inte. Jag åkte ner till Finnsång, för jag var säker på 'te få hjälp där, på bruket; metallbruket där. Men det gick inte. Men kapten, på kompaniet där jag var, han ville att jag skulle stanna där i tre år till. Han sa: "Jag tycker om korpralen, så Varför inte stanna här? Mer betalt och - eget rum". "Nej" sa jag. "Jag har ett arbete som väntar på mig. Jag går inte in". Så jag sluta, gick aldrig dit. Men - i alla fall - det var ett stort misstag. Jag skulle ha stannat i tre år till. Det var fint, naturligtvis. Men; jag gick till Finnsång. Och; under ? Sekr tvingas, på för dåligt ljud, hoppa över en liten sektion). Det var inte illa men betalningen var inte mycket: 50 öre i timman. Arbeta 10 timmar om dan och så fick jag ju maten. Och mesta arbetet var på bondgårdar, som jag rödfärgade, och målade och tapetserade.

L: Arbetade Du för Dig själv då?

Ragnar: Nä.

L: Du arbetade för honom fortfarande då ja.

Ragnar: Ja. David Andersson.

L: Det var inga fackföreningar med målare på den tiden?

Ragnar: Nej, inte. Det är det inte. Nej.

L: Så Du var frilansare då.

Ragnar: Ja! Well. 1927, på hösten, jag sa till min gumma. "Det är svårt". Vi var gifta då.

L: Din maka kom ifrån?

Ragnar: Borensberg. Vi hade varit gifta då i en tre år.

L: Ja.

Ragnar: Så; jag sa till henne: "det går ju inte det här. Det går inte. Jag skall ringa opp till Magnusson i Stockholm". Han var förman. And jag visste inte att han hade ett eget arbete. Så han skrev: "Ja, om Du kommer upp. Du kan arbeta hos oss, till Du får ett arbete hos någon husmålare". And hur det var, jag kom opp där. Jag arbetade hos honom! Jag jobbade nästan hela 28, till den 14 januari, om jag inte missminner mig.

L: Var det dåligt med arbeten då under 24 och 25 och 26?

Ragnar: Ja, det var dåligt, som Du vet.

L: Du märkte inte att det var lättare för Dig att få arbete därför att Du varit värvad?

Ragnar: Noo! No.

L: Det hade ingen betydelse?

Ragnar: Nej, jag försökte aldrig.

L: Du framhöll aldrig det.

Ragnar: Nej. Jag kunde försökt kommit in vid Posten, Polisen, Järnvägen och Tullen.

L: Då hade Din värnplikt varit bra.

Ragnar: Ja.

L: Men det försökte Du aldrig.

Ragnar: Jag försökte aldrig. Jag ville bli målare.

L: Så de tre åren i militären, de var egentligen en förlust då.

Ragnar: Det var förlust till yrket.

L: Yrkesgruppen.

Ragnar: Ja. Man skulle väl ha varit klok. Hade jag gått in till målarverkstan där vid sjökåren -

L: Då kunde Du ha blivit fast anställd där.

Ragnar: Ja. Med tiden fått anställning.

L: Då hade Du haft det bra då vet Du!

Ragnar: Ja visst. Men, i alla fall. Jag ska berätta en annan sak. När jag gick in till lärpojke, 1913, i Linköping. Samma dag som jag gick in som lärling, den 23 augusti, föddes min andra syster, som bor i Norrköping.

L: Det är alltså till Din

Ragnar: styvfar, ja.

L: Ja. Var kom Du på den idén med att Du skulle åka till Amerika? Hur kom den upp?

Ragnar: Ja, som jag sa till Dig förut. Min bror Knut gick hit 1926, för vi hade en faster och farbror här i stan.

L: I Chicago?

Ragnar: Ja. Så dom ville att vi skulle komma till dom.

L: Ja.

Ragnar: Men; det var ju avböjt.

L: Vad hade Han arbetat med innan han åkte?

Ragnar: I Sverige var han bonddräng.

L: Bonddräng.

Ragnar: Här blev han snickare. Han var vid (?), ett stort bolag här i Chicago. Butch. Dom som äger Stadion. Den firman. Butch. Han var anställd för honom, utav den firman, om man så säger, i många år.

L: Så han åkte över 26.

Ragnar: Ja.

L: Så han skrev brev hem till Dig då?

Ragnar: Ja.

L: Han kom i en bra tidsperiod då, 26.

Ragnar: Å ja, han gjorde bra, 'te börja med!

L: Så Du läste de här breven med intresse då förstås, att det såg bra ut i Amerika.

Ragnar: Ja. Ja, det såg ju lovande ut.

L: Han skrev bra i breven.

Ragnar: Ja!

L: Vad sa Du då till Din mamma? Då var Du så pass gammal, så Du behövde inte säga nånting naturligtvis.

Ragnar: Till Henne sa jag ingenting. Så vi skulle komma överens då. Så om vi säger, "vill Du gå" och "inte ville gå".

L: Jaså Du var gift Du också ja!

Ragnar: Å ja!

L: Vad sa Din fru då om detta?

Ragnar: "Ja" sa hon, "vi kan ju gå" sa hon.

L: Hade ni några barn då?

Ragnar: Ja, en unge här!

L: En flicka.

Ragnar: Hon fyller 60 år.

L: Så hon var född i?

Ragnar: Hon var född i Skänninge.

L: I Skänninge.

Ragnar: Så - vi köpte biljett och gjorde allting för gå hit. Men; hon hade en kartnagel på Det fingret.

L: Din fru?

Ragnar: Och den kartnageln, den stack i ögona på doktorn, i Sverige, på Konservatet.

L: Säger Du Det.

Ragnar: Ja. "Jaaa" sa dom, - Men; hon var ju frisk för övrigt. För kartnageln - vi trodde ju - alldeles säkert, att den kartnageln skulle stoppa oss 'te gå hit.

L: Så Skrev doktorn detta på intyget? Tittade han på fingrar och sånt då?

Ragnar: O! Alla fingrar och -

L: Så det fick inte vara något som fattades.

Ragnar: Ingenting gick förbi dom gubbarna.

L: De ville bara ha bra folk hit över.

Ragnar: Ja. De ville bara ha perfekt folk i Amerika. Allting är 'perfect här. Joodå.

L: Du var rädd då att det skulle bli mothugg.

Ragnar: Ja! Men det blev inget mothugg.

L: Inte Det.

Ragnar: Nej. Så vi kom hit.

L: Hur åkte ni? Tog ni tåget till Göteborg, eller?

Ragnar: Vi åkte tåget ifrån Stockholm till Göteborg.

L: Ja.

Ragnar: Och sen var vi med båten Gripsholm.

L: Jaha.

Ragnar: På båten, där fick vi bekanskap med våra första amerikanska vänner. De hade varit hemma och hälsat på. 'Di var från Blekinge and de bodde oppe i (?). Så - vi hängde ihop. Vi hängde ihop i årtal, until 'di dog.

L: Och det var på båten ni träffade dem för första gången.

Ragnar: Det var första gången vi träffade dom.

L: Ni hade aldrig setts förut.

Ragnar: No. Vi kände inte varandra.

L: Så ni fick tycke för varann direkt då och det höll hela livet ut.

Ragnar: Ja. För våran flicka, hon var fyra år och deras lilla flicka var två år och genom dom två flickorna blev vi bekanta och vi har hängt ihop hela tiden.

L: Och dom kom också till Chicago?

Ragnar: Ja.

L: Och dom var ifrån Blekinge?

Ragnar: Ja.

L: Resan över, hur var Den? Var den behaglig?

Ragnar: Ja de första två dagarna var inte behagligt för vi blev ganska sjösjuka, när vi gick över Nordsjön. För; Nordsjön gick Så. När båten ändrade ... sin .. vad säger jag?

L: Kurs.

Ragnar: kurs - så blev det lite omändring och allting all right.

L: Ja. Då kunde Du gå och äta vid varje mål.

Ragnar: Jaha! Då kunde jag äta, men förut kunde jag inte äta ett dugg. Det gick ju bra.

L: Gick ni igenom Ellis Island, eller var det stängt då?

Ragnar: Ellis Island, it was closed. Vi behövde inte gå igenom det.

L: Nähä.

Ragnar: No.

L: Det blev inga problem med kartnageln - i tullen?

Ragnar: No. Vi hade inga problem att gå igenom tull eller nånting. Allting gick storslaget.

And jag köpte biljett till järnvägen hit till Chicago och det var 'jänter som gick kring och sålde på hamnen se.

L: I New York.

Ragnar: I New York.

L: Du hade inte köpt direkta biljetter till Chicago?

Ragnar: Nej, det hade jag inte.

L: Varför gjorde Du inte det?

Ragnar: Det fanns väl inte på Den tiden, inte. Så - jag hade köpt till Erie Railroad, den rätta järnvägen i the Unated States.

L: Men det kände Du inte till.

Ragnar: Det visste inte jag. Så min vän; Hugo Håkanson, sa: "har Du köpt biljett till Chicago"? "Ja, det har jag" sa jag "jag har köpt biljett". "Var köpte Du den"? Då sa damen intill: "Till den rätta järnvägen. Varför frågade Du inte mig först, för jag har köpt biljett allaredan". Han gick och 'ändra 'sitt biljett. Då säger flickan från ..

L: Pennsylvania.

Ragnar: Pennsylvania "till Erie", så att vi skulle få sällskap. Det kan man kalla vänskap.

L: Så han ville inte skiljas från er då.

Ragnar: Han ville inte skilja sig från oss.

L: Ingen utav er kunde språket.

Ragnar: Nej.

L: Varför kom han hit? Hade han släktingar?

Ragnar: No. Han kom hit innan han var 18 år. Han hade en bror som var här förut, han kom till bror. Han arbetade som trädgårdsmästare då. But då gick han hem till Sverige och tog

anställning vid husarregementet nere i Skåne! Han blev husar för tre år. Sen gick han hit till Amerika.

L: Och han gifte sig då?

Ragnar: Gifte sig och kom hit till Amerika igen. Hon hade en bror som kom över, och de följde honom hem, för han blev sjuk där, så då ville de inte lämna honom ensam på båten, så dom följde med tillbaka. Så då hade vi hjälp då sen.

L: Så han kunde lite engelska då, eftersom han hade varit här tidigare.

Ragnar: Å ja!

L: Här i Chicago mötte Din bror upp.

Ragnar: Ja.

L: Han bodde här och hade plats som

Ragnar: Ja, från min farbror.

L: Ja.

Ragnar: Han var gift med en syster till våran far.

L: Hur gick det till då? Du kom hit den 7 februari 1929. Allting såg rosenrött ut.

Ragnar: Det vill jag inte säga.

L: Vad fick Du för intryck när Du kom in i Chicago första gången? Var bodde Din bror och Din farbror?

Ragnar: Uppe på nordvästsidan.

L: Jaså nordvästsidan.

Ragnar: Ja. Jo. När vi kom in i Chicago, vi kom in ifrån sydsidan då. Där var ju negrar och kineser och annat. Då sa min gumma: "är detta Chicago? Då åker vi hem igen".

L: Jaså det var tillräckligt för henne.

Ragnar: Ja. Ja det var inget vidare inspirerande - and - när vi kom då på spårvagnen, en del upp på spårvagnen - sätena - de var skitiga så det var hemskt åt 'et. Så jag fick inget fint intryck av Chicago den gången.

L: Nej.

Ragnar: Nej. Inte alls.

L: Men Du förstod att det behövdes mycket målarfärg på husen här!

L: Ja!

L: Men det var mycket stenhus då förstås i Chicago.

Ragnar: Ja. Ja. Ja. Men; jag fick fatt på en model-verkstad, var de sprutade bilar.

L: Var det Din bror som ordnade till det.

Ragnar: Nä då. Det var min farbror som - fick se en annons i tidningen. Så det gick all right.

Men; Jag tyckte inte om 'et där, för 'di pojkarna där, 'di var inte speciellt vänliga heller.

L: Det var en stor verkstad.

Ragnar: Ja! De hade väl en tre fyra bilar stå inne på och blev sprutade. Men så fick jag ju jobb hos en annan målare som hette (?). Han var från Motala. Jag var med honom en ganska lång tid. Sen gick det undan för undan. Så fick jag pension. Men då flög botten ur kannan ordentligt.

L: Vad hade Du för slags arbete då? Eller blev det slut helt och hållet?

Ragnar: Jag höll på med måleriet!

L: Jaså.

Ragnar: Jaa.

L: Hjälpte det? Du nämnde att han var från Motala. Gick Du med i Östgötaklubben i Chicago?

Ragnar: No. Ingen av oss tillhörde Östgötaklubben.

L: Nej.

Ragnar: Nej.

L: Gick Du med i någon annan förening: Wasa eller Svitjood, eller Vikingarna?

Ragnar: Ja. Jag tillhörde församlingen nummer tre.

L: Jaha. Gick Du med med en gång, eller väntade Du ett tag?

Ragnar: No. Jag gick in 19 .. tror jag 38.

L: 38.

Ragnar: Jag har varit med i församlingen så länge, så jag behöver inte betala någon avgift.

L: Men under depressionsåren var Du inte med i någon förening?

Ragnar: Å ja!

L: Vilken då?

Ragnar: No no. Det var jag inte! Det var ju 32 33 34 35. Men då var det dåligt. Då var det dåligt. Så - 1934, då hade jag så mycket pengar. Vi sålde ut alltihop vi hade och min gumma och 'doter gick till Sverige och jag skulle komma efter.

L: Din fru hade fått tillräckligt då.

Ragnar: Ja.

L: Ni hyrde en bostad då, så ni hade inget hus?

Ragnar: Nej. Vi hyrde. Så - vi höll på. Dom gick in i (?) 1934, men jag stanna kvar. Jag fick arbete hos en arkitekt som hette Liedberg. Han var från Växjö! En snål smålänning! Å, han var snål! Han betala inte.

L: Inte det.

Ragnar: Vi fick be honom. Vi fick ligga på knä för och knappa ihop pengarna! för att få betalt.

L: Vad gjorde Du för arbete åt honom?

Ragnar: Målade. Dom hade tre (?). Han; han var (?) han fick väl tag på den där målaren, men han kunde inte betala och då hade jag 80 cent i timman. Han kunde inte betala det!

L: Utan Du fick lägga Dig på knä.

Ragnar: Ja. Då fick jag ett annat jobb. Jag blev bekant med en fru på ett (?) en gång och han; hon hette - Nej men sjutton - det kommer jag inte ihåg. Vad sjutton hette han? Jo Bror (?), han var en dalmas. Han hade en målarfirma. Så hon sa: "Varför kommer Du inte och arbetar för Bror"? "Nej, men Han vill inte ha mig". "Men Du kan väl försöka" sa hon. Jag fick ett arbete hos honom. Det gick ju ganska bra. Det var 19 35. Jag var på väg och gå hem till Sverige just då. Men så skicka jag pengarna jag hade och så gick jag upp till gumman och sa: "Jag stannar och Du och Anna-Lisa kommer tillbaka".

L: Hur länge hade dom varit hemma då?

Ragnar: 14 'månar'.

L: Det var 34 då?

Ragnar: Ja. De kom tillbaks just före julen. 15 - 15 månader. De kom tillbaks i december, 1935.

L: Hur kunde dom klara sig ensamma i Sverige?

Ragnar: Ja, de hade bekanta. Min mamma levde på Den tiden. Så - det gick väldigt bra - det året - allting. Men; 1935, när de kom tillbaka då, 'te gå hem till Sverige och vart i Guldlandet så många år och komma hem med bara kläderna på kroppen. Jag kunde inte se jag kunde göra det. För; Du måste ha Någoting och komma hem och visa att Du hade varit i Amerika. Jag tänkte. Nej, jag stannar, vilket var den bästa tanke jag hade Den gången. För 1936 kom jag till arbeta för en byggnadsfirma, som hette Lincoln Construction and de var bägge svenskar. (?), han hette Larson och byggmästaren, den andre, han hette (?) Strömberg. Han var från Norrköping - alltså östgöte. Den dan vi började, det var inte mer än en målare och jag som

började där då, som hette Svenson; Swanson. Från den dan jag börja, 1936 på våren, jag jobbar för Strömberg till 1971, nyårsafton.

L: Hela tiden!

Ragnar: Hela tiden. 36 år jobbade jag för honom.

L: Så Du sände hem pengar då och Din fru och flicka kom tillbaka.

Ragnar: 1935 ja.

L: Jaha.

Ragnar: Ja jag hade 90 kronor 'te skicka till henne - eller 90 dollar. Jag skickade dom på telegraf.

L: Och dom kom då.

Ragnar: Ja dom just kom tillbaka den 16 december.

L: Vad sa dom om att komma tillbaka? Hade dom börjat trivas i Sverige? Eller var dom glada för att komma tillbaka hit?

Ragnar: Jag tänkte: dom kanske aldrig kommer tillbaka igen. Till början. Vi hade arbete med (?), på natten. Det var inget dagsarbete. På natten fick vi arbeta. Så; jag var där i 36 år, förstår Du.

L: När kom fackföreningarna in då? inom måleriyrket?

Ragnar: Jag kom till Chicago den 7 februari. Den 22 februari var jag fackföreningsknuten.

L: Du var tvungen att vara med där i målarnas?

Ragnar: Ja. Det var enda vägen 'te och få ett arbete.

L: Ja. Var det någon speciell svensk arbetarförening eller fackförening?

Ragnar: No.

L: Det var den amerikanska The Union?

Ragnar: Ja. Jag belongade till (?) and det var egentligen (?) fackförening, så jag blev intagen i deras union på North avenue.

L: Jaha. Känner Du till om det var någon svensk fackförening med målare?

Ragnar: 6/37th - där var det en massa svenskar. Min farbror jag hade, han skulle hjälpa mig in vid 6/37th. Agenten vid 6/37, hans namn var Hanson. Den där Hanson, han skulle vara där nere och hjälpa mig då. När vi kom ner till Hanson där nere, han var inte där, utan det var agenten för de norska. Han förhörde mig. Han var norsk. Jag förstod honom, lite grand i alla fall. Och där har jag varit hela tiden.

L: Vet Du om den finns kvar, den här 6/37, den svenska?

Ragnar: Å ja. Den finns.

L: Den finns fortfarande kvar. Och de har office i Lake View, eller Var någonstans?

Ragnar: Jag vet inte var dom håller till med sin local.

L: Så Du höll på med yrket i 36 år - oavbrutet.

Ragnar: Ja.

L: När kunde Du köpa Ditt första hus nu då? Eller har Du hyrt hela tiden?

Ragnar: No. Vi köpte ett hus 1949, i Forest Lake.

L: I Forest lake!

Ragnar: Du vet var det är?

L: Ja ja. Vad berodde det på att Du bosatte Dig där ute? Hade Du arbetena där utåt?

Ragnar: Vi hade arbetena där ute, the Forest, and i Highland Park. Chicago, det var egentligen det minsta med arbeten vi hade. Vi hade arbeten i the suburbs. Det var bättre att bo därute än här. Det var mycket lättare på morgonen att komma.

L: Så det var lätt att köpa hus då 1949, Du fick lån?

Ragnar: Det var ett ruckel, det var ett dåligt hus. Det var just en stuga. Men; så blev det en storm en dag. Ett stort träd föll över huset, slog ner skorsten och vräkte in en gavel på huset.

L: Så dessa åren då, de har varit ljusa för Dig.

Ragnar: Ja. Ekonomiskt har vi gjort pretty good.

L: Du var aldrig utan en arbetsdag då.

Ragnar: No. Jag var inte utan arbete. Jag var anställd där i 36 år.

L: Jaha. Det var en bra firma då?

Ragnar: Ja. De håller fortfarande på. Pappan är död nu. Sonen har den. Han föddes för resten när jag började i firman och arbeta för dom. Så jag säger; jag brukar skoja med honom. Då säger jag; Jag började arbeta på Strömberg Constructions på samma gång, så vi har växt upp i Strömberg Constructions. Så - utan till skryta - den familjen håller mig, nästan som en släkting.

L: Ni hade fullt förtroende för varandra.

Ragnar: Ja.

L: Du kunde göra vad som helst då med tapetsering och målningsarbeten? Både in- och utvändigt?

Ragnar: Vad som helst. Å ja.

L: Vilka arbetade Du mest för? egnahemsägare eller stora hyreshus?

Ragnar: No. Hyreshus. Nya hus.

L: Nya hus.

Ragnar: Från grunden och upp.

L: Jaså. Arbetade Du tillsammans med någon byggnadsfirma?

Ragnar: Han var ägare till firman.

L: Så han hade snickare också då, och målare?

Ragnar: Ja. 1953 så var 24 snickare där. 24 snickare, 13 målare, två truck drivers.

L: Jaha. Så det var en stor firma det. Så det var Strömberg?

Ragnar: Strömberg Constructions. Och han var född i Norrköping.

L: Betydde det en del att han var östgöte? Att det var lättare att komma på tumanhand och att ha förstod Dig lite bättre?

Ragnar: Ja det vet jag inte.

L: Han var inte med i Östgötaklubben han heller?

Ragnar: No.

L: Men Östgötaklubben, den var rätt så stor i Chicago då?

Ragnar: Jaa. Jag har boken nere i -

L: Andersons bok?

Ragnar: Ja. Strömberg dog för tre år sedan.

L: Jaså, han har lämnat.

Ragnar: Jag kan säga Dig att de var goda vänner.

L: Jaha. Var det inte svårt för en byggnadsfirma att ha med alla unions att göra?

Ragnar: Det såg inte ut att vara något som fallerade där hos dem.

L: Han hade inga problem alls?

Ragnar: No. Vi var alla, alla i Union där.

L: Inga andra kom in där?

Ragnar: No.

L: Det var inte lönt?

Ragnar: No. Det var - som vi säger - strictly unions - för vår del, and är fortfarande samma.

L: Vad hade Du för semester under 1940-talet? Hade Du betald semester då?

Ragnar: Nej, det kan jag inte säga.

L: Det var ingen semester med i avtalet?

Ragnar: Nej. Det var ingen semester i avtalet på den tiden. Så jag får säga, att arbetare i Sverige har det bättre än arbetare här, när det är fråga om vacation; semester.

L: Under 1950-talet, då fick Du riktig semester, eller så?

Ragnar: Nej.

L: Inte då heller!

Ragnar: Nej. Jag vet inte att någon firma har semester.

L: Men det vet Du väl att dom har! De som arbetar i fabriker, de har ju semester?

Ragnar: Jag vet inte om dom har semester; betald eller inte. Det vet jag inte.

L: Nähä. För dom är inte fast anställda direkt. Hur var det med sjukersättning? om Du blev sjuk.

Ragnar: Jag tillhörde Hälso och välfärd.

L: Ni hade det.

Ragnar: Ja. Det är det bästa som någonsin har hänt i Målarunionen, jag vill säga. För - till exempel - min gumma hon blev sjuk. (? Några satser), but, de betalade alltihop.

L: Så det var en bra försäkring då?

Ragnar: Å ja. Nu har jag pension.

L: Jaha. Det var värre förr när Du var yngre! Vilken kyrka tillhör Du här i Amerika?

Ragnar: Vilken kyrka tillhör jag?

L: Jaså Du gick inte med i någon kyrka.

Ragnar: Nej, jag tillhörde inte någon kyrka.

L: Du tillhörde Verdandi nr 3.

Ragnar: Verdandi nr 3.

L: Var Du många gånger t ex på Sheffield avenue, det var the Wikings det. Det var stora tillställningar förr i världen.

Ragnar: Oh yes. Ja. Ja.

L: Har Du besökt Sverige efter Du kom hit 1929?

Ragnar: Om jag har?

L: Ja.

Ragnar: Jo det vill jag säga. Jag talade om för Dig att jag fick stroke 81, i augusti. I augusti 82 reste jag till Sverige. 83. Jag var i Sverige förra året, alltså; 84. Jag ville gå till Stormarken.

L: I Skänninge?

Ragnar: I Skänninge ja. Jag var på marknadsplatsen där vid torget för två timmar bara. Jag ska lämna för Sverige nästa månad, den 16 september.

L: Jaså Du har ständigt trad dit då! Träffade Du gamla bekanta där?

Ragnar: Å ja. Dels; tre - fyra - ja, fem grabbar blev det ju nu. En 82, en 83 och .. tre; ja det är fyra som är över 80 år i alla fall.

L: Spelade Du fotboll när Du växte upp?

Ragnar: No. Jag får lov och säga: jag hatar idrott.

L: Du har inte varit med i det här över?

Ragnar: No. Jag är inte fotbollsspelare, basebollspelare eller basketspelare.

L: Så Du har inte ont av den strejk som basketspelarna har nu?

Ragnar: No. Jag hörde att de har slutat strejken.

L: Jaha. Jaså det har Du inte varit intresserad av.

Ragnar: Nä. Inte alls. jag har varit intresserad i måleriet.

L: Det har varit Ditt liv, och det har Du fått syssla med också.

Ragnar: Jaa.

L: How about Your name, Ragnar Jerring?

Ragnar: Ja, jag glömde att tala om för Dig. (Lite överhoppat). And he says: "Nu Ragnar, så är det bäst att Du ändrar Ditt efternamn. Det finns för mycket Anderson här i Chicago. Du kan ändra Ditt namn; från S till Z i mitten. För det är så mycket trubbel med arbetarna, många heter samma efternamn. Så; jag tycker att Du ska ändra Ditt namn". Så: efter Sven Jerring, hallåmannen i Sverige, på Den tiden -

L: Du kände till det.

Ragnar: Yes.

L: Så Du har använt det hela tiden utan några problem.

Ragnar: Jag har använt det hela tiden.

L: Det var inte lättare med Anderson?

Ragnar: Jo då. Jag vet inte om det är någon mera som har samma namn. Vi var till New York för ett par år sedan. Han gick igenom alla telefonböckerna där för och se om där fanns någon Jerring. Det fanns ingen. Så; jag har patent på det!

Lennart Setterdahl: Ja, Tack ska Du ha. Det var trevligt att tala med Dig.

Transkriberat från kassettband 2011-11-14 /O-KS